

Τα φύλα στη λογοτεχνία

Σχέση μητέρας-παιδιού

Μια εργασία των μαθητών του τμήματος Α3 του 5^{ου} ΓΕΛ Τρικάλων.

Εργάστηκαν οι: Προύτσος Γεώργιος

Πολύζου Κων/να

Πέτσα Δήμητρα

Σίμου Ελευθερία

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Αλεξανδρή Χαρίκλεια

Θέμα 1^ο:

-Ο ρόλος της μητέρας στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του παιδιού είναι άμεσος και σημαντικός. Η μητέρα είναι το πρώτο πρόσωπο που θα αντικρίσει το νεογέννητο βρέφος και το ίδιο αυτό πρόσωπο θα καταβάλλει τα μέγιστα στην αγωγή και κοινωνικοποίησή του. Είναι ο πρωταρχικός φορέας για να αναπτυχθεί, να ολοκληρωθεί και κατά συνέπεια να προσαρμοστεί στην κοινωνία. Δέχεται την επίδρασή της, δημιουργεί την εικόνα κάποιας συμπεριφοράς και ανάλογα ενεργεί. Έτσι λοιπόν, η μητέρα έχει την υποχρέωση να δώσει στο παιδί τα κατάλληλα ερεθίσματα και τις ευνοϊκές εκείνες συνθήκες που είναι απαραίτητες για να μπορέσει να προσαρμοστεί στο κοινωνικό περιβάλλον.

Βρεφική ηλικία:

Η βρεφική ηλικία του ανθρώπου παίζει σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα εξέλιξή του. Έχει παρατηρηθεί από έρευνες, ότι βρέφη που μεγάλωσαν μακριά από την οικογένειά τους και έζησαν στο απρόσωπο κλίμα ενός ιδρύματος, είχαν καθυστέρηση στην νοητική τους

ανάπτυξη και η συμπεριφορά τους ήταν περίεργη και αλλοπρόσαλλη σε σχέση με τα παιδιά που μεγάλωναν κοντά στους γονείς τους, ακόμα και κάτω από άσχημες συνθήκες (πχ. παιδιά που γεννιούνται σε φυλακές).

Τα βρέφη που δεν έχουν κοντά τους τη μητέρα τους -κυρίως- δεν κοινωνικοποιούνται σωστά. Ας μην ξεχνάμε ότι κανένας άνθρωπος δεν γεννιέται κοινωνικός αλλά γίνεται, γιατί δεν υπάρχουν κοινωνικά ένστικτα, με την έννοια της κληρονομικής υποδομής.

Η μητέρα στην περίοδο αυτή είναι ο πρώτος φορέας κοινωνικοποίησης του βρέφους κι αν δεν υπάρχει κοντά του, το βρέφος φτάνει στα όρια της ιδιωτείας.

Κάθε βρέφος είναι ένα ξεχωριστό πρόσωπο, το οποίο δεν το γνωρίζει άλλος κανείς καλύτερα από την μητέρα του, η οποία προσαρμόζει τον εαυτό της για να το κατανοήσει και να το πλησιάσει.

Η αγάπη της μητέρας είναι αγνή, πρωτόγνωρη, ακατέργαστη, μεγαλόψυχη, διακατέχεται από τρυφερότητα, στοργή και αυθορμητισμό. Όλα αυτά τα επιζητά το βρέφος, ως εκπλήρωση της ανάγκης να νιώθει σιγουριά και ασφάλεια και να νιώθει ότι αγαπιέται.

Ο ρόλος της μητέρας προς το βρέφος είναι σημαντικός για την κοινωνικοποίησή του. Δεν πρέπει να αφήνει την ανατροφή του σε τρίτα πρόσωπα όπως σε παραμάνες, σε παιδικούς σταθμούς κτλ., αλλά η ίδια πρέπει να ασχολείται μαζί του, να του μιλάει συνέχεια και να το παίζει. Το βρέφος από την πλευρά του, ανταποδίδει όλη αυτή την στοργή της μητέρας του με το χαμόγελό του, το οποίο είναι και το πρώτο δείγμα κοινωνικής συμπεριφοράς.

Πολύ σημαντικό ρόλο στην κοινωνικοποίηση του βρέφους και την ομαλή εξέλιξη της ανάπτυξής του, παίζει ο θηλασμός. Με τον θηλασμό, δημιουργείται ψυχικός δεσμός ανάμεσα στο βρέφος και στην μητέρα και είναι το πρώτο στάδιο της κοινωνικοποίησής του.

Η καλή ψυχολογία του βρέφους, εξαρτάται από την ψυχολογία της μητέρας, η οποία οφείλει να το έχει καθαρό, ευτυχισμένο και να προσέχει όλες τις αντιδράσεις του, γιατί μέσα σ' αυτές κρύβονται πολλά μηνύματα που δεν μπορεί να τα πει λεκτικά.

Νηπιακή Ηλικία:

Η νηπιακή ηλικία ενός παιδιού αρχίζει στα 3 και τελειώνει στα 5,5-6 χρόνια.

Στην περίοδο αυτή το παιδί αρχίζει να εξερευνά τον κόσμο γύρω του, τη φύση και το σώμα του. Τότε θα αρχίσει η διαμόρφωση του χαρακτήρα του, η κατανόηση ηθικών και πολιτιστικών ιδεών και η κοινωνικοποίησή του.

Ο ρόλος της μητέρας στην ηλικία αυτή είναι αποφασιστικός κυρίως για την διάπλαση της προσωπικότητας του παιδιού. Ο γιατρός spock, θεωρεί ότι ως τα τρία πρώτα χρόνια της ζωής του παιδιού η μητέρα πρέπει να του δείχνει αποκλειστική φροντίδα και αφοσιωμένη αγάπη κι ως τα έξι χρόνια του θα έχει συμπληρωθεί η ηθική αγωγή του, θα έχει πάρει δηλ. τις βασικές ηθικές αρχές που θα εφαρμόσει στη ζωή του.

Η μητέρα λοιπόν, στην διάρκεια των νηπιακών χρόνων του παιδιού της, οφείλει να του μάθει κάποιες βασικές αρχές συμπεριφοράς, τις οποίες θα τις εφαρμόζει σε όλη του τη

ζωή. Συγκεκριμένα το παιδί πρέπει να μάθει τις καθημερινές ενέργειες καθαριότητας, να πηγαίνει μόνο του στην τουαλέτα και να τρώει επίσης μόνο του.

Θα προσπαθήσει επίσης να μειώσει την αυθόρμητη επιθετικότητα και το έμμονο πείσμα που κυριαρχεί στα παιδιά της ηλικίας αυτής, με τον διάλογο και όχι με τη βία ή με τιμωρίες.

Στην ηλικία αυτή τα παιδιά αρχίζοντας να ανακαλύπτουν το σώμα τους, και την διαφορά των φύλων, βλέποντας τα άλλα παιδιά, αρχίζουν να ρωτούν για σεξουαλικά θέματα, για το πώς έρχονται τα παιδιά στον κόσμο, πώς μπαίνουν στην κοιλιά της μητέρας και. Η μητέρα οφείλει να απαντάει στις ερωτήσεις αυτές με ειλικρίνεια, με απλά και κατανοητά λόγια, χωρίς ενδοιασμούς και ντροπές και χωρίς ποτέ να μαλώσει το παιδί, γιατί έτσι θα το κάνει να πιστέψει ότι οτιδήποτε έχει σχέση με σεξουαλικά θέματα είναι κακό, πονηρό, δεν είναι σωστό να συζητιέται. Η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση πρέπει να αρχίζει από τη στιγμή που το παιδί αρχίζει τις ερωτήσεις γι' αυτό το θέμα κι ανάλογα με την ωριμότητά του πρέπει η μητέρα να τις απαντάει με ειλικρίνεια.

Κάποια άλλα ειδικά προβλήματα αγωγής της χρονικής αυτής περιόδου καλείται να επιλύσει η μητέρα, όπως νυχτοφαγία, η οποία προκαλείται κυρίως από ψυχολογικά αίτια ή από αντίδραση σε πιέσεις που δέχεται το παιδί από το περιβάλλον. Η μητέρα πρέπει να του δώσει να καταλάβει ότι δεν είναι σωστό για το ίδιο και κατόπιν με την βοήθεια ειδικού γιατρού να προσπαθήσει να βρει την αιτία του προβλήματος και να σταματήσει τις πιέσεις προς το παιδί. Ένα σημαντικό επίσης πρόβλημα που υπάρχει σε μερικά παιδιά της περιόδου αυτής, είναι η νυχτερινή ενούρηση, η οποία δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται με τιμωρίες και ποινές.

Η μητέρα δεν πρέπει να φέρεται αυστηρά και να το μαλώνει και να μην αγχώνει το παιδί με την ανυπομονησία της να ξεπεραστεί το πρόβλημα. Αν όμως η κατάσταση αυτή διαρκεί πάνω από τα τρία χρόνια του παιδιού, θα πρέπει να ζητήσει βοήθεια από ψυχολόγο. Την ίδια αντίδραση πρέπει να έχει η μητέρα και στο πιπίλισμα του δαχτύλου, αν συνεχίζεται πάνω από τα τρία χρόνια του παιδιού.(61)

Η μητέρα, επίσης, στην ηλικία αυτή, ανάλογα με τις δυνατότητες και την ωριμότητά του πρέπει να μάθει στο παιδί βασικά στοιχεία γραφής και ανάγνωσης. Το παιδί που ως τα πέντε χρόνια ξέρει κάπως να διαβάζει και να γράφει έχει καλύτερες σχολικές επιδόσεις στο μέλλον. Η γνώση που του παρέχει η μητέρα πρέπει να αποσκοπεί στην πνευματική καλλιέργεια του παιδιού κι όχι σε άλλους ηθικούς ή πολιτιστικούς στόχους (σ' αυτή την ηλικία). Ποτέ όμως η μητέρα δεν θα πρέπει να επιμένει στο να μάθει στο παιδί αυτά που θεωρεί αναγκαία, ενώ το ίδιο το παιδί έχει την ανάγκη να παίζει. Το παιχνίδι στην ηλικία αυτή είναι ζωτικής σημασίας, βοηθάει στην ανάπτυξη της φαντασίας και η επαφή με άλλα παιδιά ευνοεί την κοινωνικοποίησή του.

Παιδική Ηλικία:

Η παιδική ηλικία αρχίζει με την εισαγωγή του παιδιού στο δημοτικό σχολείο και τελειώνει με την έξοδό του από αυτό. Την περίοδο αυτή, το παιδί έχει ξεπεράσει τον εγωκεντρισμό της προηγούμενης περιόδου κι έχει αναπτυχθεί έντονα η συντροφικότητά του και έχει αρχίσει ήδη η κοινωνικοποίησή του.

Σε αυτό το μεγάλο και σημαντικό κεφάλαιο της ζωής του, συμβάλλει θετικά η ομαλή ένταξή του στο σχολικό περιβάλλον και η μετέπειτα σχολική ζωή του. Έτσι η μητέρα οφείλει πριν το παιδί πάει σχολείο να το προετοιμάσει με τα καλύτερα λόγια γι' αυτό το καινούριο του ξεκίνημα. Ποτέ δεν πρέπει να τρομοκρατήσει το παιδί για το σχολείο ή για τον δάσκαλο, αντιθέτως θα πρέπει να του δώσει να καταλάβει ότι είναι ένα μέρος όπου

θα μορφωθεί και θα αναπτυχθεί πνευματικά και θα κάνει φίλιες, θα γνωρίσει παιδιά, ώστε να μην μένει το παιδί προσκολλημένο πάνω της. Η ίδια πρέπει να έχει συχνές επαφές με το δάσκαλο και διάλογο μαζί του για την προσαρμογή του παιδιού της στο σχολείο και την πρόοδό του στα μαθήματα. Το παιδί πρέπει να έχει σημαντική βοήθεια στο σπίτι για τα μαθήματα ή τις δυσκολίες που μπορεί να συναντήσει στην ανάγνωση ή την γραφή.

Στην ηλικία αυτή το παιδί έχει διαμορφώσει τις ηθικές αρχές που θα εφαρμόζει στην υπόλοιπη ζωή του. Η μητέρα με τον ουσιαστικό διάλογο βελτιώνει πολλές πτυχές της προσωπικότητάς του που δεν έχουν αναπτυχθεί πλήρως. Μερικές από αυτές είναι :

Η ανάπτυξη και η βελτίωση της γλώσσας και ομιλίας που χρησιμοποιεί το παιδί. Με το να παροτρύνει το παιδί να βγει από το σπίτι και να παίξει με άλλα ομήλικά του παιδιά, βοηθά στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας και στην εξάλειψη του εγωκεντρισμού του. Ανάλογα με το πιστεύω της μητέρας πρέπει να του δώσει θρησκευτική αγωγή και διαπαιδαγώγηση.

Υπάρχουν όμως και προβλήματα στη συμπεριφορά του παιδιού, τα οποία πρέπει να αντιμετωπίσει η μητέρα. Η χειρότερη αντιμετώπιση στα ελαττώματα των παιδιών, είναι η επίπληξη, οι καυγάδες και οι τιμωρίες. Η μητέρα

πρέπει να διατηρεί την ψυχραιμία της, να έχει επιμονή και υπομονή και κυρίως να συζητάει με το παιδί για να καταλάβει για ποιο λόγο συμπεριφέρεται με αυτό τον τρόπο. Ένα σημαντικό λάθος των γονέων είναι ότι απαιτούν από τα παιδιά να φέρονται σαν μεγάλοι, απαιτούν τυφλή υποταγή και τελειότητα από τα παιδιά , ενώ οι ίδιοι δεν προσπαθούν να φέρονται σαν παιδιά.

Η αποφυγή των συγκρούσεων μπορεί να γίνει όταν η μητέρα σκέφτεται και παρατηρεί τις ενέργειες του παιδιού, που την δυσαρεστούν, όταν αντιμετωπίζει την κακή συμπεριφορά με ελαστικότητα και αυτοσυγκράτηση, όταν προσπαθεί με πολλούς τρόπους να κερδίσει την εμπιστοσύνη του παιδιού, κάνοντάς του συστάσεις, παραινέσεις και καθοδηγώντας το προς τη σωστή συμπεριφορά. Γιατί, ας μην ξεχνάμε ότι η εικόνα του παιδιού για τον εαυτό του και η εικόνα που βγάζει προς τα έξω, είναι αυτή που του διοχετεύει ο περίγυρός του.

Βέβαια, η μητέρα στην αγωγή του παιδιού της, οφείλει να συμπεριλάβει και την ποινή προς αποφυγή της επανάληψης της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς. Η ποινή που θα εφαρμόζει η μητέρα πρέπει να επιβάλλεται πάντα, αφού έχει προηγηθεί μια συζήτηση για το λόγο που η μητέρα θα τιμωρήσει το παιδί. Οι λόγοι εφαρμογής της πρέπει να είναι συγκεκριμένοι κι όχι αόριστοι ή κάποιο παράπτωμα που πριν καιρό είχε κάνει το παιδί. Πρέπει να εμπεριέχει δηλ. το στοιχείο της αμεσότητας και της δικαιοσύνης. Δεν πρέπει να εφαρμόζει πολύ αυστηρές ποινές ή ποινές που προσβάλλουν και ταπεινώνουν το παιδί. Αλλά και από την άλλη όποια ποινή πει η μητέρα ότι θα εφαρμόσει πρέπει να την πραγματοποιήσει, γιατί το παιδί θα επαναλάβει την άσχημη συμπεριφορά του μιας και δεν θα έχει εμπιστοσύνη και πίστη στα λόγια της μητέρας του. Τέλος οι ποινές πρέπει να εφαρμόζονται με μέτρο και όχι πολύ συχνά, γιατί τότε δεν θα έχουν αποτέλεσμα. Αυτό που δεν πρέπει να ξεχνάει η μητέρα είναι ότι εφαρμόζει την ποινή όχι για προσωπικούς λόγους της, αλλά για ωφέλεια του παιδιού και για την καλύτερευση της ζωής του.

Τέλος η μητέρα δεν πρέπει να ξεχνάει ότι εκτός από τις ποινές που εφαρμόζει για το σταμάτημα μιας άσχημης συμπεριφοράς του παιδιού, πρέπει να αμείβει -πάντα με μέτρο-

υλικά και ηθικά το παιδί για την ενίσχυση της καλής αγωγής που έδειξε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή με σκοπό την επανάληψή της.

Εφηβική Ηλικία:

Τα παιδιά της ηλικίας αυτής, νιώθουν όλο τον εσωτερικό τους κόσμο να συνταράσσεται, οι ηθικές αξίες που μέχρι τώρα πίστευαν και εφάρμοζαν, ανατρέπονται, αναθεωρούνται και γενικά υπάρχει μια εσωτερική αναστάτωση, η οποία εκφράζεται στο περιβάλλον τους με επιθετικότητα, ("ανταρσία"), τάση αυτονομίας και ανεξαρτησίας.

Σημαντικό για τους γονείς, είναι να καταλάβουν ότι τα παιδιά επαναστατούν όχι προς αυτούς, αλλά προς την κακή αγωγή των γονέων και τα λάθη που κάνουν. Τα λάθη αυτά μπορούν τώρα πια οι έφηβοι να τα αναγνωρίσουν και να αξιολογήσουν την αγωγή και τη συμπεριφορά των γονιών τους αντικειμενικά μιας και τώρα δεν υπάρχει το στοιχείο της θεοποίησης τους.

Η μητέρα που θα προσπαθήσει με βίαιο τρόπο να καταπνίξει αυτή την "επανάσταση", το μόνο που θα καταφέρει είναι να δημιουργήσει μεγαλύτερο πρόβλημα, γιατί οι αντιδράσεις ενός παιδιού απέναντι στην δύναμη επιβολής που ίσως θελήσει να δείξει η μητέρα είναι θυμός, επιθετικότητα, ψέματα, εκδίκηση, περισσότερη επανάσταση.

Το καλύτερο για να προληφθούν οι συγκρούσεις από το μέρος της μητέρας είναι η αποδοχή των παιδιών ως έχουν και ο συνεχής διάλογος για τα προβλήματα της περιόδου αυτής.

Από την πλευρά του, ο έφηβος, ιδιαίτερα από την μητέρα του, απαιτεί καθοδήγηση, διάλογο δημοκρατικό, κατανόηση και κυρίως εμπιστοσύνη και εκτίμηση. Οι παράγοντες για τους οποίους ο έφηβος επαναστατεί είναι ότι θέλει να αποκολληθεί από τους γονείς, θέλει να νιώθει ανεξάρτητος, να τον βλέπουν οι άλλοι ως μεγάλο και να μην τον απορρίπτουν.

Ο ρόλος της μητέρας στην εφηβεία εξαρτάται κυρίως από τις πράξεις και από την συμπεριφορά της προς το παιδί. Η ίδια πρέπει να μάθει στον έφηβο να αξιολογεί κριτικά και αντικειμενικά, να δώσει να καταλάβει ότι και οι γονείς είναι και αυτοί άνθρωποι και κάνουν και αυτοί

λάθη, γεγονός το οποίο πρέπει να συνειδητοποιούν και να το δικαιολογούν τα παιδιά. Σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να αδιαφορούν ή να αψηφούν τις απόψεις και τα επιχειρήματα του παιδιού, γιατί έτσι το μειώνουν. Η υπερπροστασία της καμιά φορά καταπιέζει το παιδί, το οποίο νιώθει ότι δεν μπορεί να κάνει πράγματα που το ευχαριστούν. Πρέπει να του δίνει αυτονομία να κάνει τις επιλογές που θέλει και να χειραφετηθεί με τον ανάλογο σεβασμό, που δείχνει στην προσωπικότητά του.

Τέλος, η μητέρα οφείλει να βοηθά τον έφηβο να προσαρμοστεί στις εσωτερικές εξελίξεις που του συμβαίνουν και να τις δέχεται πιο ομαλά, γιατί αυτή ακριβώς είναι η ανάγκη του νέου: να κυριαρχήσει και να προσαρμοστεί στις αλλαγές αυτές και να καλύψει το χάσμα των γενεών που δημιουργείται στην ηλικία αυτή, από την υπερβολική ανησυχία και υπέρμετρη αγάπη των γονιών καθώς και από τις αδικαιολόγητες προσδοκίες και απαιτήσεις που έχουν για τα παιδιά τους. Απαιτήσεις που αφορούν και το επαγγελματικό μέλλον των παιδιών· η μητέρα θα πρέπει να συζητήσει για το τι αρέσει στο παιδί να ασκήσει ως επάγγελμα στο μέλλον και σύμφωνα με τις δυνατότητες και ικανότητές του, να το συμβουλέψει ανάλογα.

Γιώργος Προύτσος

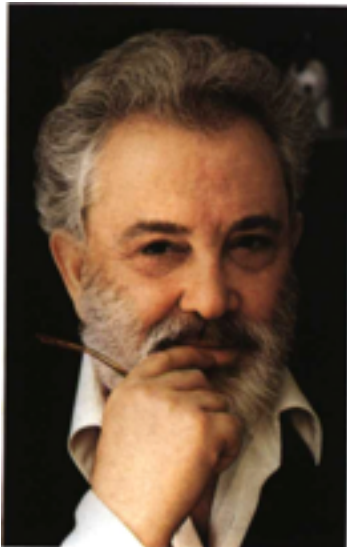
Θέμα 2^ο: Στο κείμενο "Τα ρέστα" του Κώστα Ταχτσή κυριαρχεί η εικόνα της μητέρας.

α) Ποιά η συμπεριφορά της απέναντι στο παιδί;

β) Ποιές νομίζετε ότι υπήρξαν οι συνέπειες αυτής της συμπεριφοράς στο παιδί;

γ) Ο αφηγητής τελικά την δικαιώνει και γιατί;

Λίγα λόγια για τον συγγραφέα:

Ο Κώστας Ταχτσής (Θεσσαλονίκη, 8 Οκτωβρίου 1927 - Αθήνα, 25 Αυγούστου 1988) ήταν διακεκριμένος Έλληνας λογοτέχνης της λεγόμενης μεταπολεμικής γενιάς.

Ο πατέρας του Ταχτσή, Γρηγόριος και η μητέρα του Έλλη, κατάγονταν την Ανατολική Ρωμυλία. Σε ηλικία επτά ετών, μετά τον χωρισμό των γονιών του, αναγκάστηκε να πάει στην Αθήνα για να ζήσει με την γιαγιά του. Εγγράφηκε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, αλλά δεν ολοκλήρωσε ποτέ τις σπουδές του.

Το 1947 κλήθηκε να υπηρετήσει στον στρατό, από όπου τελικά απολύθηκε με τον βαθμό του έφεδρου ανθυπολοχαγού. Από τις αρχές του 1954 έως το τέλος του 1964 ταξίδεψε και έζησε σε διάφορες χώρες της Δυτικής Ευρώπης, στην Αφρική, την Αυστραλία και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής κάνοντας διάφορα επαγγέλματα. Ήταν άνθρωπος ειλικρινής και απερίφραστος, συνάντησε την έχθρα και την φιλία πολλών. Κατά την περίοδο της Δικτατορίας βρέθηκε αντιμέτωπος πολλές φορές με την Ασφάλεια, ενώ κατά την Μεταπολίτευση πάλεψε για τα δικαιώματα των ομοφυλόφιλων -δεδηλωμένος ομοφυλόφιλος και ο ίδιος. Στις 27 Αυγούστου 1988, η αδερφή του τον βρήκε δολοφονημένο στο σπίτι του.

Ο Ταχτσής εμφανίστηκε στα ελληνικά γράμματα στις αρχές της δεκαετίας του 1950 με τις

ποιητικές συλλογές "Δέκα ποιήματα", "Μικρά ποιήματα" και "Περί ώραν δωδέκατην, που αργότερα αποκήρυξε". Ακολούθησαν οι ποιητικές συλλογές Συμφωνία του <<Μραζιλίαν>> και Καφενείο <<Το Βυζάντιο>> (1956).

Σημαντικότερα έργα του ήταν το μυθιστόρημα "Το Τρίτο Στεφάνι", με το οποίο αργότερα καθιερώθηκε ως ένας από τους καλύτερους πεζογράφους της χρονιάς. Το 1972 εξέδωσε την συλλογή διηγημάτων "Τα Ρέστα" και το 1979 μία συλλογή αυτοβιογραφικών κειμένων με τίτλο "Η γιαγιά μου η Αθήνα".

Μετέφρασε επίσης αρχαία ελληνική και ξένη λογοτεχνία, κυρίως κωμωδίες του Αριστοφάνη.

α) Η μητέρα του συγγραφέα βρισκόταν σε άσχημη ψυχολογική κατάσταση καθώς είχε πάρει διαζύγιο από τον άνανδρο, όπως χαρακτήριζε σύζυγό της και ζούσε με τον γιο της στην Θεσσαλονίκη. Έτσι όλο αυτόν το θυμό και τον πόνο που είχε τον έβγαζε στον γιο της, ο οποίος ήταν μόνιμα πιεσμένος. Ανάγκαζε με την συμπεριφορά της να ζει το παιδί σε διαρκή τρόμο. Προκαλούσε φόβο στο παιδί μήπως και κάνει κάτι που θα την εξοργίσει με αποτέλεσμα να το χτυπήσει. Θυμάται ότι τον έστειλε για διάφορα θελήματα και απαιτούσε να γυρίσει πίσω πολύ γρήγορα, δίχως να χαζεύει στον δρόμο ή να παίζει με τα άλλα παιδιά. Αν τύχαινε και αργούσε, συνήθως το έδερνε. Ο μικρός όμως συχνά ξεχνιόταν στον δρόμο και γι' αυτό φοβόταν την αντίδραση της μητέρας του. Υπήρχαν φορές που η μητέρα του ήταν τρυφερή και καλή μαζί του. Τον κερνούσε παγωτό, τον άφηνε να παίζει με τα παιδιά της γειτονιάς και έπαιζε κι αυτή με τα μεγαλύτερα. Άλλες φορές όμως όταν η κατάσταση ήταν δύσκολη, όταν είχε τα νεύρα της, ήταν σίγουρο πως ο μικρός θα έτρωγε ξύλο. Ειδικά όταν τα αλητόπαιδα της γειτονιάς τον είχαν ξεγελάσει και του έκλεβαν τα ρέστα. Μάλιστα τον απειλούσε ότι θα τον σκίσει σαν σαρδέλα αν μιλήσει και ήθελε να δέχεται την τιμωρία σαν άντρας. Επιπλέον η μητέρα του έβγαине συχνά τα βράδια και τον άφηνε μόνο του.

Αυτό που φαίνεται σε όλο το κείμενο είναι ότι το παιδί είναι στενά συνδεδεμένο με την μητέρα του, καθώς θέλει να είναι αρεστό σ' αυτήν παρ' όλο που αυτή το αγνοεί. Ολόκληρη η παιδική του ζωή ορίζεται από τις ψυχολογικές μεταπτώσεις της μητέρας του. Είναι χαρούμενος όταν είναι κι αυτή και είναι απελπισμένος όταν η μητέρα του δεν είναι στις καλές της μέρες. Η κύρια αιτία για αυτήν της, την συμπεριφορά είναι ότι είναι τσακισμένη από την ζωή, παρατημένη από έναν ανάξιο σύζυγο, σε μια μεταπολεμική Ελλάδα που η ανέχεια έσπρωχνε πολλές γυναίκες στην πορνεία. Έτσι ξεσπά όλη της, την αγανάκτηση και την πίκρα της για την ζωή πάνω στο παιδί της.

β) Η κύρια συνέπεια στην ζωή του παιδιού από αυτήν την συμπεριφορά της μητέρας του ήταν ότι είχε ασκήσει καταλυτική επίδραση στην διαμόρφωση της προσωπικότητάς του καθώς είχε φυτέψει στην ψυχή του παιδιού τον φόβο, την ανασφάλεια, την απόρριψη και το μίσος προς το πρόσωπο που θα έπρεπε να συμβολίζει την αγάπη και την ασφάλεια. Γι' αυτό και τα κύρια συναισθήματα είναι η καταπίεση, ο φόβος και η ανασφάλεια και αυτή η συμπεριφορά της μητέρας του τον ώθησε στο να την εκδικηθεί. Η εκδίκηση του είναι ότι «δεν έγινε άντρας», όπως η μητέρα του επιθυμούσε, αλλά το τίμημα είναι να τιμωρηθεί και αυτός, διότι δεν είναι ευτυχισμένος. Ταυτόχρονα και η μάνα και ο γιος τιμωρούνται εφ' όρου ζωής. Αυτά είναι τα ρέστα από τις επιλογές στις οποίες προέβησαν.

γ) Ο συγγραφέας έχει αντιληφθεί την δύσκολη κατάσταση της μητέρας του ότι δηλαδή βρισκόταν σε κατάσταση διαζυγίου με τον πατέρα του και ήταν αγανακτισμένη και πιεσμένη

από την ζωή και όλο αυτόν τον θυμό και τον πόνο τον ξεσπούσε στο παιδί που δεν έφταιγε σε τίποτα. Της είχε αναγνωρίσει την προσπάθεια να τον μεγαλώσει κάνοντας τον ένα σωστό άντρα ,σε αντίθεση με τον πατέρα του και άσχετα αν αυτό τελικά δεν συνέβη. Επίσης νιώθει ένοχος που δεν την κατάλαβε νωρίτερα και θεωρεί ότι κακώς υπήρξε τόσο σκληρή κι απόμακρη μαζί του.

Μπορούμε να πούμε ότι η μητέρα δικαιώνεται εν μέρει στη συνείδηση του ανήλικα αφηγητή («δεν κατάλαβα όσο ήταν καιρός τι υπέφερες και θέλησα να σ' εκδικηθώ»), όμως η δικαίωση δεν είναι ολοκληρωτική, διότι αμέσως ακολουθεί το παράπονο του («Μα που να πάρει...ή εφτά δεκάρες»).

Κωνσταντίνα Πολύζου

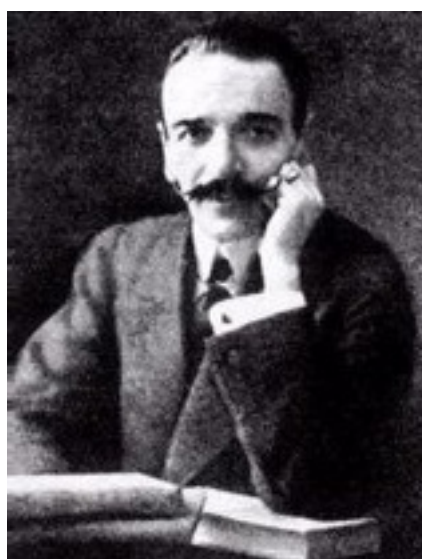
Θέμα 3^ο: «Στέλλα Βιολάντη» του Γρ. Ξενόπουλου

«Η τιμή και το χρήμα» του Κ. Θεοτόκη

-Να περιγράψετε τη μορφή της μητέρας στα δύο κείμενα και τη συμπεριφορά τους απέναντι στις κόρες τους.

Λίγα λόγια για τους συγγραφείς:

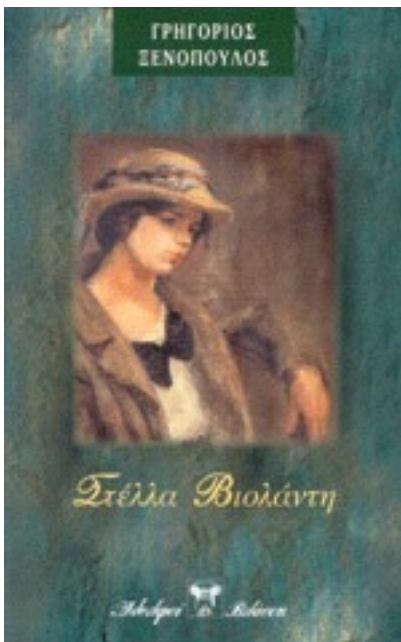
Ο Γρηγόριος Ξενόπουλος είναι ένας από τους σημαντικότερους έλληνες λογοτέχνες.

Γεννήθηκε το 1867 στην Κωνσταντινούπολη, μεγάλωσε στη Ζάκυνθο και σπούδασε μαθηματικά στην Αθήνα. Άρχισε τη λογοτεχνική καριέρα του δημοσιεύοντας διηγήματα στις ημερήσιες εφημερίδες, με πρώτη την Εστία. Το 1896 άρχισε να συνεργάζεται με το λογοτεχνικό περιοδικό, την Διάπλαση των Παίδων. Ασχολήθηκε επίσης με το θέατρο συμβάλλοντας σημαντικά στον εκσυγχρονισμό του. Κυριότερα έργα του είναι: Ο Ποπολάρος, Το μυστικό της κοντέσας Βαλέραινας, Το Φιόρο του Λεβάντε, Στέλλα Βιολάντη. Στην πεζογραφία σημαντικότερα έργα του είναι: Ο Νουμάς, Η Μαργαρίτα Στέφα, Ο κόκκινος βράχος, Πλούσιοι και φτωχοί. Το 1931 εκλέχτηκε μέλος της ακαδημίας Αθηνών. Πέθανε το 1951 στην Αθήνα.

Ο Κωνσταντίνος Θεοτόκης γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1872, όπου και πέθανε το 1923. Εισηγητής του κοινωνιστικού μυθιστορήματος, πολυσχιδής (ασχολήθηκε με όλα σχεδόν τα είδη του λόγου), αποτέλεσε μια από τις δεσπόμενες φυσιογνωμίες των γραμμάτων μας στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και κυρίως στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Κυριότερα έργα του: Η τιμή και το χρήμα, Κατάδικος, η ζωή και ο θάνατος του Καραβέλα, Οι σκλάβοι στα δεσμά τους, Κορφιάτικες ιστορίες, Πίστομα, Απελλής, Αγάπη παράνομη κ.α.

Στο κείμενο «Στέλλα Βιολιάντη» του Γρ. Ξενόπουλου, πρωταγωνίστρια είναι η Στέλλα. Η Στέλλα προέρχεται από μια ευκατάστατη οικογένεια και ερωτεύεται τον φτωχό Χρηστάκη, όμως οι γονείς της είναι άκρως αντίθετοι με αυτή τη σχέση και θέλοντας να τη σταματήσουν, ο πατέρα δέρνει και φυλακίζει τη Στέλλα στη σοφίτα του αρχοντικού τους. Όταν ήταν, λοιπόν, παραμονή της Παναγίας και γιόρταζε η μητέρα της, πήγε η μητέρα και τη βρήκε στη σοφίτα μήπως και συμφιλιωθούν και κατέβει η Στέλλα στο τραπέζι με τον κόσμο. Η μητέρα με χαρούμενο και εύθυμο τρόπο προτείνει στη Στέλλα να πέσει στα πόδια του πατέρα της και να τον παρακαλέσει για συγχώρεση, λέγοντάς του πως έχει μετανιώσει, δε σκέφτεται άλλο το Χρηστάκη και στο εξής θα τον υπακούει. Ο πατέρας σίγουρα θα την δεχόταν έτσι πίσω στην αγκαλιά του. Εδώ, φαίνεται η αγάπη της μητέρας για την κόρη της και δεν θέλει να βλέπει άλλο το παιδί της να υποφέρει και προσπαθεί να τη συμβουλέψει για αυτό που θεωρεί

καλύτερο για το μέλλον της.

Όμως, η Στέλλα αρνήθηκε την πρόταση και η μητέρα πανικοβλήθηκε και τρόμαξε. Προσπαθεί να τη συνετίσει για άλλη μια φορά μα η Στέλλα πάλι αρνείται και αντιδράει λέγοντας πως τον Χρηστάκη θέλει για να είναι ευτυχισμένη. Η μητέρα της προσπαθεί να την κάνει να καταλάβει ότι ο πατέρας της αποφασίζει για εκείνη και όλο το σπίτι και όχι η ίδια. Προσπαθεί να την πείσει με κάθε

πιθανό επιχειρήμα γιατί λυπάται την κόρη της και θέλει να προστατεύσει την ίδια και το μέλλον της. Όμως η Στέλλα και πάλι αντιδρά λέγοντας ότι αυτή και μόνο μπορεί να ορίσει τον εαυτό της και μπορεί να κάνει ό,τι θέλει. Και πάνω στην έντονη συζήτηση, η Στέλλα λέει πως δεν τη χωράει το σπίτι και θέλει να φύγει. Η μητέρα της κλονίζεται και ταραάζεται πολύ. Φαίνεται πως δεν θέλει να χάσει το παιδί της, όμως θυμώνει μαζί της, με τα μεγάλα λόγια

που ξεστομίζει και πάει να τη χτυπήσει, όμως δεν το κάνει. Η τελευταία φράση της μητέρας «Εκατάλαβα, εσύ παιδί μου, έχεις το διάολο μέσα σου!» δείχνει την απελπισία της μετά από όλον αυτόν τον κόπο και την απογοήτευση από την κόρη της. Τα παρατάει και νιώθει ηττημένη.

Στο κείμενο «Η τιμή και το χρήμα» του Κ. Θεοτόκη, μητέρα είναι η κυρά Επιστήμη. Παρουσιάζεται ως μια απλή μεσόκοπη γυναίκα της υπαίθρου, λιγνή και ψηλή με ζωηρά μάτια. Είναι καλή νοικοκυρά και εργατική αφού σηκώνεται το χάραμα, ενώ όλοι οι άλλοι κοιμούνται, για να ετοιμάσει το σπίτι και να κάνει δουλειές. Επίσης φαίνεται πως είναι και έξυπνη και προνοητική γυναίκα αφού μαζεύει χρήματα κρυφά από τον άντρα της για την προίκα των παιδιών της. Με αυτήν της την πράξη ακόμα, δείχνει την αγάπη που τρέφει για τις κόρες της και ειδικά για τη Ρήνη που έχει μεγαλώσει.

Μετά, ξυπνάει τη Ρήνη με το ζόρι για να μάθει κι εκείνη να είναι εργατική και καλή νοικοκυρά κι έτσι φαίνεται πόσο νοιάζεται η μάνα για το μέλλον της κόρης της. Ύστερα που μπαίνουν στο σπίτι κάποιοι γνωστοί της λαθρέμποροι, με την παρέμβαση της Ρήνης, δείχνει

μεγαλοψυχία και δέχεται να καλύψει τη δουλειά τους, παρόλο που την υποψιάζονταν οι αρχές και διαφωνούσε και ο άντρας της, και δεν τους προδίδει.

Μετά από λίγο καιρό, η Ρήνη δείχνει ενδιαφέρον για έναν από τους λαθρέμπορους, τον Αντρέα, και μια μέρα που η κυρά Επιστήμη έλειπε από το σπίτι, μαθαίνει από μια γειτόνισσα ότι τον έβαλε μέσα στο σπίτι τους. Στην αρχή προσπαθεί να το αρνηθεί καθώς είναι περήφανη γυναίκα,

όμως γυρίζει σπίτι, τους βρίσκει μόνους και πικραίνεται και στεναχωριέται που ντροπιάστηκε το σπίτι της με αυτόν τον τρόπο. της μάνα όχι μόνο περηφάνια της, αποκατάσταση της επιμένει να πάρει έκανε αυτό το αρνείται παρόλο χρειάζεται μεγάλη γλιτώσει το σπίτι και την τιμή του. στιγμή θα γυρίσει

Εδώ φαίνεται η ευαισθησία για την τιμή και την αλλά και για την κόρης της. Έτσι, ζητάει και ο Αντρέας τη Ρήνη αφού της κακό, όμως στο τέλος εκείνος που αγαπάει τη Ρήνη γιατί προίκα και χρήματα για να και την περιουσία του, καθώς Υπόσχεται όμως ότι κάποια και θα την παντρευτεί.

Και ενώ η ζωή συνεχίζεται και ο Αντρέας συνεχίζει το λαθρεμπόριο, μαθαίνει ότι η Ρήνη πρόκειται να παντρευτεί. Μετανιώνει που δεν έκανε κάτι τόσο καιρό, πηγαίνει, τη βρίσκει και την πείθει να πάνε σπίτι του. όταν η κυρά Επιστήμη τους επισκέπτεται, ο Αντρέας υπόσχεται να παντρευτεί τη Ρήνη χωρίς άλλη απαίτηση. Όμως, ο θείος του Αντρέα πήγε στο

σπίτι της κυρά Επιστήμης και της ζήτησε πολύ μεγαλύτερη προίκα από αυτήν που μπορούσε να δώσει κι εκείνη αρνήθηκε. Έτσι ο Αντρέας αφήνει έγκυο τη Ρήνη στο σπίτι και αποφασίζει να πάει να δουλέψει. Εκεί τον βρίσκει η κυρά Επιστήμη να συζητήσουν και στο τέλος καταλήγει να του δώσει όλες της τις οικονομίες για να ξεχρεώσει και να παντρευτεί τη Ρήνη. Έτσι η μάνα πιεσμένη από την ανάγκη αποφασίζει να θυσιάσει το μέλλον των υπόλοιπων παιδιών της.

Τελικά ο Αντρέας βρίσκει τη Ρήνη, της λέει τα νέα και την κάνει δυστυχισμένη αφού όπως λέει η ίδια, αγόρασε την αγάπη της. Η Ρήνη αποφασίζει να φύγει και χωρίζουν. Εδώ, φαίνονται οι άδικοι κόποι της μάνας της και το άσκοπο άγχος και η μάταιη αγωνία της για τον συγκεκριμένο γάμο.

Συγκρίνοντας τις δύο μητέρες, μπορούμε εύκολα να βγάλουμε το συμπέρασμα ότι και οι δύο νοιάζονται για τις κόρες τους, για την αποκατάστασή τους και για το μέλλον τους. Όμως, ενώ η πρώτη δεν εγκρίνει τον έρωτα της κόρης της και προσπαθεί να την κάνει να ξεχάσει τον Χρηστάκη, η δεύτερη πιέζει τα πράγματα και τον γάμο της κόρης της με τον Αντρέα. Παρ' όλα αυτά όμως, και οι δύο νοιάζονται για την ευτυχία των παιδιών τους αλλά πολύ περισσότερο για την τιμή και την υπερηφάνεια του σπιτιού τους. Και οι δύο μητέρες ενεργούν με βάση το τι είναι «πρέπον» και «συμφέρον» για την οικογένεια. Η αγάπη για τις κόρες τους δεν ξεπερνά τα στερεότυπα, ώστε να τα αφήσουν και να συμπλεύσουν μ' αυτό που θέλουν οι κόρες τους. Στο τέλος, όμως, παρά τους κόπους και τις προσπάθειες και των δύο να κάνουν το σωστό, δεν τα καταφέρνουν και καταλήγουν και εκείνες

και οι κόρες τους δυστυχισμένες.

Δήμητρα Πέτσα

Θέμα 4^ο: «Η μητέρα μου» του Νίκου Καζαντζάκη

«Ματωμένα χώματα» της Διδώς Σωτηρίου

-Να συγκρίνετε τα δύο κείμενα ως προς τη συμπεριφορά της μάνας απέναντι στο παιδί/παιδιά της και τη θέση της μέσα στην οικογένεια και το κοινωνικό περιβάλλον.

Λίγα λόγια για τους συγγραφείς:

-Η *Διδώ Σωτηρίου* γεννήθηκε στο Αϊδίνιο της Μικράς Ασίας και το 1909 εγκαταστάθηκε με την οικογένειά της στη Σμύρνη. Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή ήρθε πρόσφυγας στον Πειραιά και έπειτα στην Αθήνα όπου παρακολούθησε μαθήματα φιλολογίας στο Γαλλικό Ινστιτούτο. Κατόπιν πήγε στο Παρίσι με σκοπό να συμπληρώσει τις σπουδές της στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης. Το 1936 ξεκίνησε να εργάζεται ως δημοσιογράφος σε διάφορα έντυπα, ενώ το 1944 έγινε αρχισυντάκτρια της εφημερίδας "Ριζοσπάστης". Το πρώτο της μυθιστόρημα με τίτλο "Οι νεκροί περιμένουν" κυκλοφόρησε το 1959. Τα έργα της έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες, ενώ το μυθιστόρημά της "Ματωμένα χώματα" έχει κυκλοφορήσει σε 250.000 περίπου αντίτυπα.

Το 2001 η Εταιρεία Ελλήνων Συγγραφέων καθιέρωσε προς τιμήν της το βραβείο "Διδώ Σωτηρίου", το οποίο απονέμεται σε ξένο ή Έλληνα συγγραφέα που με τη γραφή του αναδεικνύει την επικοινωνία των λαών και των πολιτισμών. Το αφηγηματικό έργο της εμπνέεται από τον ξεριζωμό του Ελληνισμού της Ιωνίας και περιέχει αρκετά αυτοβιογραφικά στοιχεία. Η ίδια απεβίωσε το 2004 στην Αθήνα.

-Ο *Νίκος Καζαντζάκης* γεννήθηκε το 1883 στο Ηράκλειο Κρήτης. Ήταν Έλληνας μυθιστοριογράφος, ποιητής και θεατρικός συγγραφέας. Αναγνωρίζεται ως ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους Έλληνες λογοτέχνες και ως περισσότερο μεταφρασμένος παγκοσμίως. Αποφοίτησε από τη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και το 1907-1908 έκανε στο Παρίσι μεταπτυχιακές σπουδές στη λογοτεχνία και στη φιλοσοφία. Κατά τη διάρκεια της ζωής του έκανε πολλά ταξίδια και μελετούσε πολύ και έτσι αντλούσε έμπνευση για τα έργα του. Έγραψε ποίηση, θεατρικά έργα, έκανε μεταφράσεις και διασκεύασε μεγάλο αριθμό παιδικών βιβλίων. Τα πιο γνωστά έργα του είναι "Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται", "Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά" και

"Ο Καπετάν Μιχάλης". Βασικός άξονας των βιβλίων του είναι η εσωτερική ελευθερία και η αξιοπρέπεια του ανθρώπου, η κοινωνική δικαιοσύνη και η τόλμη. Πέθανε το 1957 στη Γερμανία.

Στο κείμενο της Διδώς Σωτηρίου "Ματωμένα χώματα" περιγράφεται η σχέση του Μανόλη Αξιώτη με την οικογένειά του και πιο συγκεκριμένα με τη μητέρα και τον πατέρα του.

Παρόλο που δίνεται μεγάλη βαρύτητα στον πατέρα του, η μορφή της μητέρας του παίζει σημαντικό ρόλο. Στο κείμενο του Νίκου Καζαντζάκη “Η μητέρα μου” ο συγγραφέας παρουσιάζει τη μητέρα του καθώς και την ιδιαίτερη σχέση που είχε μαζί της. Συγκρίνοντας τα δύο κείμενα μπορούμε να επισημάνουμε ορισμένες διαφορές που σχετίζονται με τη συμπεριφορά της μάνας απέναντι στο παιδί, τη θέση της στο σπίτι και τη θέση της στην κοινωνία.

Αρχικά, στα “Ματωμένα χρώματα”, βλέπουμε τη μητέρα του Μανόλη που, σύμφωνα με το κείμενο, ήταν καλή και υπομονετική. Αναφέρεται ότι με τα παιδιά της είχε καλές σχέσεις και σε αντίθεση με τον σύζυγό της, αυτή δεν τα χτυπούσε. Είναι φανερό ότι τα αγαπούσε πολύ, καθώς δεν άπλωνε χέρι πάνω τους παρ’ όλες τις παιδαγωγικές αντιλήψεις της εποχής. Απέναντί τους ήταν προστατευτική και ιδιαίτερα στοργική, αφού πάντα λυπόταν να τα βλέπει να τα ξυλοκοπάει ο πατέρας τους και πολλές φορές δεν άντεχε. Μάλιστα, μια φορά επενέβη σε ξυλοδαρμό του άντρα της απέναντι στο Μανόλη γιατί φοβήθηκε πως θα σκότωνε το παιδί τους. Δυστυχώς για τα παιδιά, η μητέρα δεν εκδήλωνε συχνά την αγάπη της προς αυτά. Σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να αμφισβητήσουμε ότι τα αγαπούσε, όμως ξέρουμε ότι δεν τους το έδειχνε. Στο κείμενο παρομοιάζεται με έναν σκεπασμένο ήλιο που τον βλέπεις, αλλά οι αχτίδες του δεν φτάνουν να σε ζεστάνουν. Έτσι έβλεπαν τα παιδιά τη μάνα τους, αφού όσα ένιωθε για εκείνα, τα έκρυβε. Ήταν οι αντιλήψεις της εποχής δεν ήθελαν τους γονείς να δείχνουν τρυφερότητα στα παιδιά γιατί τότε εκείνα θα καλομάθαιναν και δεν θα υπήρχε η κατάλληλη ισορροπία στην οικογένεια.

Όσον αφορά στη θέση της μητέρας στην οικογένεια, η ίδια ήταν το άτομο που ασχολιόταν με τις δουλειές του σπιτιού ακατάπαυστα και αυτός ήταν ένας σημαντικός λόγος που δεν περνούσε σχεδόν καθόλου χρόνο με τα παιδιά της. Καθημερινά σηκωνόταν νωρίς το πρωί για να προλάβει να τα ετοιμάσει όλα. Άναβε τη φωτιά για να φτιάξει φαγητό και να μην μείνει κανείς νηστικός, μετά έπρεπε να φροντίσει το μωρό, να ζυμώσει, να πλύνει, να καθαρίσει το σπίτι, να πλέξει. Η μέρα της ήταν γεμάτη με αγγαρείες που έπρεπε να γίνουν και πουθενά στο κείμενο δεν αναφέρεται να τη βοηθούσε κανείς. Πιθανότατα τα έκανε όλα μόνη της, εξάλλου αυτό συνηθιζόταν να γίνεται εκείνη την εποχή. Εκτός από το να αναλαμβάνει τις ευθύνες του σπιτιού, η μητέρα αυτή δεν είχε περαιτέρω θέση στην οικογένεια. Ήταν μια συνηθισμένη γυναίκα υποταγμένη στον άντρα της χωρίς ιδιαίτερα δικαιώματα να εκφέρει άποψη ή να διαφωνήσει με τον “αφέντη” του σπιτιού.

Για τη θέση της συγκεκριμένης στο κοινωνικό περιβάλλον δεν έχουμε αρκετές πληροφορίες. Γνωρίζουμε μόνο ότι ήταν γνωστή στην περιοχή της για τη νοικοκυροσύνη της, είχε στο χωριό της τη φήμη της τακτικής γυναίκας και ήταν πρότυπο “γυναίκας για σπίτι”. Έτσι κι αλλιώς δεν έβγαινε από το σπίτι, άρα δεν είχε σχέσεις με άλλους ανθρώπους, γεγονός επίσης συνηθισμένο για την εποχή. Ήταν μια απλή νοικοκυρά που ασχολιόταν μόνο με το σπίτι της και την φροντίδα των μελών της οικογένειας.

Σε αντίθεση με τη συμπεριφορά της μητέρα του Μανόλη Αζιώτη προς τα παιδιά της, έρχεται η συμπεριφορά της μητέρα από το κείμενο του κείμενο του Νίκου Καζαντζάκη. Αυτή είχε αναπτύξει μια ιδιαίτερη σχέση με το παιδί της. Δεν ήταν σαν τη μητέρα από τα “Ματωμένα χρώματα” που δεν περνούσε χρόνο με τα παιδιά της. Η συγκεκριμένη περνούσε ώρες ολόκληρες με το γιο της και του έλεγε ιστορίες για τον πατέρα της και το χωριό που γεννήθηκε καθισμένη στην καρέκλα της δίπλα στο παράθυρο. Ο

μικρός την άκουγε με προσοχής σε ένα σκαμνάκι δίπλα της και έπειτα της ιστορούσε τους βίους των αγίων και με τη φαντασία του πρόσθετε διάφορα στις ιστορίες του. Η μητέρα του τότε έκλαιγε και αυτός καθόταν στα γόνατά της, της χάιδευε τα μαλλιά και την παρηγορούσε. Από αυτό και μόνο, συμπεραίνουμε ότι ήταν δεμένοι μεταξύ τους, περνούσαν μαζί το χρόνο τους και αγαπούσαν ο ένας τον άλλον. Από την περιγραφή που μας δίνεται καταλαβαίνουμε ότι η μητέρα συμπεριφερόταν με τον καλύτερο τρόπο στο παιδί της και το αντιμετώπιζε όπως ακριβώς έπρεπε. Του έδινε την πρέπουσα σημασία, δεν το περιφρονούσε και πάντα έβρισκε χρόνο για εκείνο.

Στην προκειμένη περίπτωση, η μητέρα μέσα στην οικογένεια είναι αυτή που κάνει τις δουλειές του σπιτιού, αλλά αντίθετα με τη μητέρα του Μανόλη Αξιώτη, αυτή δεν βάζει το παιδί της σε δεύτερη μοίρα. Στο κείμενο αναφέρεται ότι τα έκανε όλα “ανέκοπα κι αθόρυβα” και ήταν πάντα καλοπροαίρετη και εργατική. Το παιδί, μάλιστα, πίστευε ότι η μητέρα του ήταν νεράιδα και ότι κάποια μέρα θα έφευγε μακριά του. Ο φόβος ότι κάποια στιγμή θα εξαφανιζόταν, μας δείχνει ότι κατείχε ξεχωριστή θέση στην καρδιά και στη ζωή του. Ήταν σημαντική στην οικογένεια γιατί πρόσφερε πολλά και διασφάλιζε ότι όλα στο σπίτι ήταν όπως έπρεπε.

Σχετικά με τη θέση της στο κοινωνικό περιβάλλον, ούτε σε αυτό το κείμενο έχουμε επαρκείς πληροφορίες. Καθώς όμως η εποχή είναι αρκετά παλιά, μπορούμε να υποθέσουμε ότι εκτός από το νοικοκυριό και τις δουλειές του σπιτιού δεν θα είχε κάτι άλλο, όπως άλλωστε και όλες οι γυναίκες εκείνα τα χρόνια. Η θέση της πιθανότατα ήταν υποβαθμισμένη στον κοινωνικό βίο και η ίδια αντιμετώπιζε το ρατσισμό κατά των γυναικών καθώς δεν της δινόταν η δυνατότητα να ασχοληθεί με κάτι παραπάνω εκτός από το σπίτι της.

Η ουσιαστική διαφορά, επομένως, ανάμεσα στις δύο μητέρες είναι ο τρόπος με τον οποίο η καθεμιά από αυτές αντιμετωπίζει τα παιδιά της, καθώς η μία τα παραμελεί και δεν τους δείχνει την αγάπη της, ενώ η άλλη επιδιώκει να περνά αρκετές ώρες με το παιδί της και εκδηλώνεται κανονικά. Η θέση της πρώτης τόσο σε οικογενειακό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο είναι παρόμοια με τη θέση της δεύτερης. Είναι οι τότε αντιλήψεις που δεν άφηναν περιθώρια σε καμία γυναίκα, συνεπώς βρίσκονται και οι δύο και παρόμοια κατάσταση.

Ελευθερία Σίμου

Πηγές (συνολικά):

el.wikipedia.org

[fyllakesaggeloi 4.blogspot.com](http://fyllakesaggeloi4.blogspot.com)

ebooks.edu.gr

www.kastaniotis.com

www.greekbooks.gr